

Fødevarøkonomisk Institut

Scenarier for afvikling af landbrugsstøtten

Direktør Søren E. Frandsen

Fødevarøkonomisk Institut
Københavns Universitet

EU's landbrugspolitik består af to søjler

- **Søjle 1: Den generelle landbrugsstøtte**

- De fælles markedsordninger
- Enkeltbetalingsordningen
- Tilbageværende koblede areal- og husdyrpræmier og visse pristilskud

... der gives til alle eller til hele den pågældende produktion. Støtten betales fuldt ud af EU. De udgør 85% af den samlede europæiske landbrugsstøtte.

- **Søjle 2: De specielle tilskudsordninger**

- Forbedring af landbrugets og skovbrugets konkurrenceevne
- Forbedring af miljø og landskab
- Forbedring af livskvalitet i landdistrikter og diversificering

... plus en tværgående akse (opbygning af lokal kapacitet for beskæftigelse og diversificering). Der er krav om typisk 50% national medfinansiering. De udgør 15% af den samlede europæiske landbrugsstøtte.

Hvorfor er der et reformbehov?

- **Ønsker om blandt andet**
 - At reducere den betydelige og skattebetalte landbrugsstøtte (SFP)
 - At fjerne den tilbageværende produktionsafhængige støtte
 - At få mere fokus på sikre og sunde fødevarer af høj kvalitet, miljø, økologi, biodiversitet, naturadgang, landskabspleje...
- **Landbruget påvirker fortsat det omgivende miljø og naturen**
 - Trods fremskridt – fortsat brug for at reducere negative påvirkninger
 - Brug for at fremme erhvervets positive påvirkninger af miljø/natur
 - Nyttigt at se på, om støtten kan bruges som instrument
- **Støtten er ikke en permanent løsning på indkomstproblemer**
 - SFP påvirker kun i begrænset omfang aflønningen af arbejdskraften
 - Støtten er kapitaliseret i jordpriserne

Scenariobeskrivelse – oversigt

- Scenario 1: Status quo med sundhedstjek
- Scenario 2: Reducerede enkeltbetalinger (budgetreduktion)
- Scenario 3: Liberalisering + "fra enkeltbetaling til markedsbrist (1)"
- Scenario 4: Liberalisering + "fra enkeltbetaling til markedsbrist (2)"
- Scenario 5: Fuld afvikling af alle ordninger i søjle 1
- Scenario 6: Fuld afvikling af alle ordninger i søjle 1 og søjle 2

Scenario 1: "Status quo med sundhedstjek"

- Afskaffelse af
 - Udtagningskravet og kvoteordningen for mælk
 - Resterende husdyr- og arealpræmier
 - Resterende tilskud til stivelseskartofler, grøntfoder og protein- og energiafgrøder
- ... med compensation til landmænd i form af tillæg til enkeltbetalingen
- Afskaffelse af eksportstøtte
- Tilpasning af markedsordninger som følge af eksportstøttens afskaffelse
- Implementering af reformerne vedrørende sukker, vin, frugt og grønt
- Forøgelse af gradueringen fra 5 til 10% (beløbet overføres til søjle 2)
- Udhuling af enkeltbetalinger i takt med inflation og obligatorisk graduering

Scenario 2: "Budgetreduktion"

- Som scenario 1, idet dog
 - Enkeltbetalingen i alle lande reduceres gradvist til 1/3
 - Fra 2.700 kr. til 900. kr. per ha. i 2020
 - Landbrugsstøtte reduceres fra
 - 45 til 30% af EU-budget, hvis midler tilbageføres til medlemslandene
 - 45 til 20% af EU-budget, hvis midler bruges til andre (EU)-formål

Scenario 3: "Liberalisering og markedsbrist (søjle 1)"

- Som scenario 1, idet dog
 - Al told sænkes til minimumsniveau (= industritold)
 - Enkeltbetalingen erstattes af f.eks. tredelt ("noget for noget")-støtte
 - En basisstøtte (godt landmandskab)
 - Støtte for "særlige goder" (miljø, landskab, økologi med videre)
 - En "top-op"-støtte for den helt særlige ekstra indsats
 - EU-finansieret uden krav om national medfinansiering
 - Ensartet tiltag på tvær af medlemslande

Scenario 4: "Liberalisering og markedsbrist (søjle 2)"

- Som scenario 3, bortset fra
 - At enkeltbetalingen udfases gradvist og helt frem til 2020
 - At enkeltbetalingen ikke afløses af ny støtte
 - 50% af frigjorte midler overføres til søjle 2-støtte
 - 50% af frigjorte midler tilbageføres til medlemslandene
 - Krav om national medfinansiering ved søjle 2-støtte
 - Større grad af valgfrihed og mindre ensartet tiltag på tværs

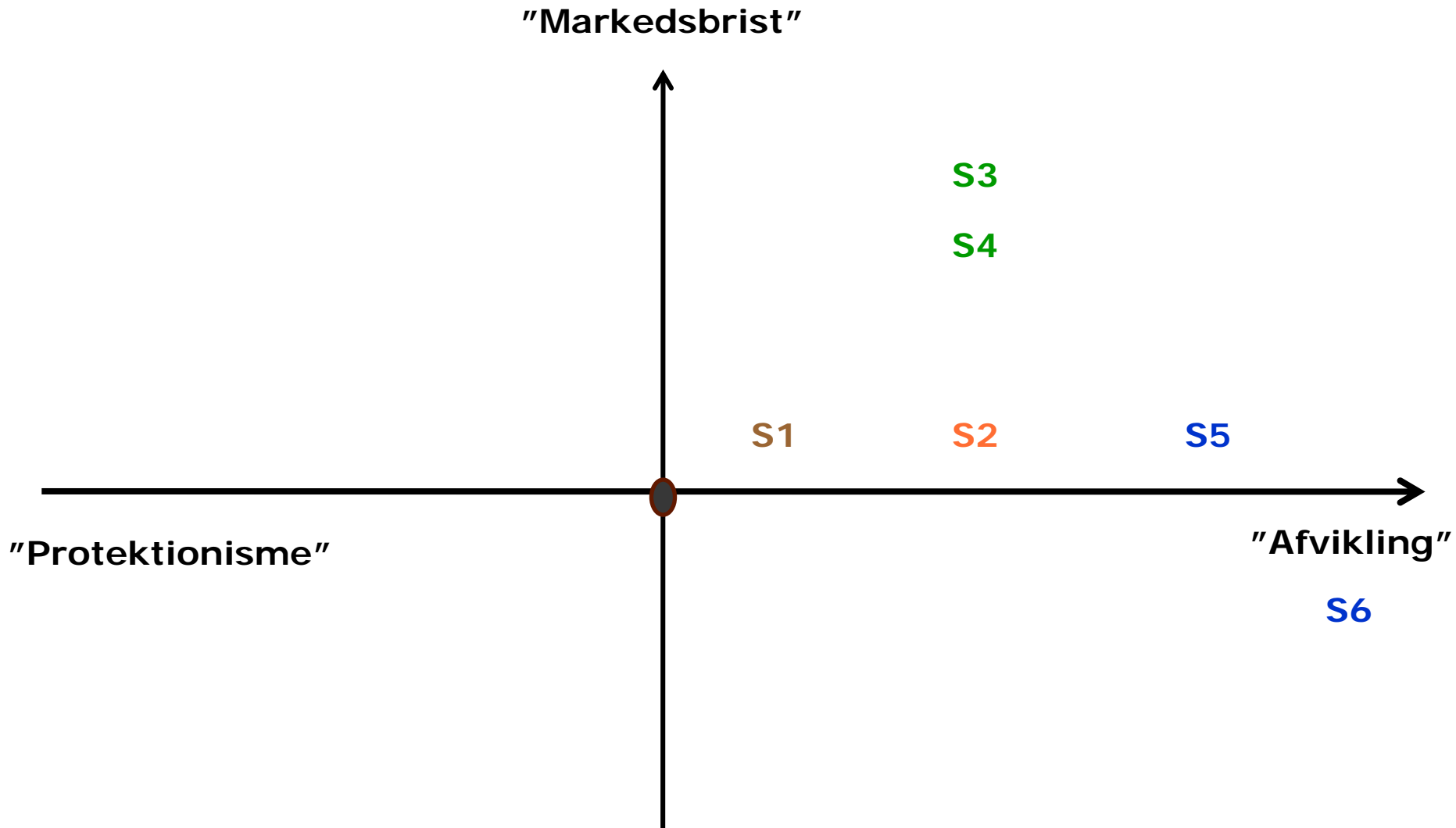
Scenario 5: "Fuld afvikling af søjle 1"

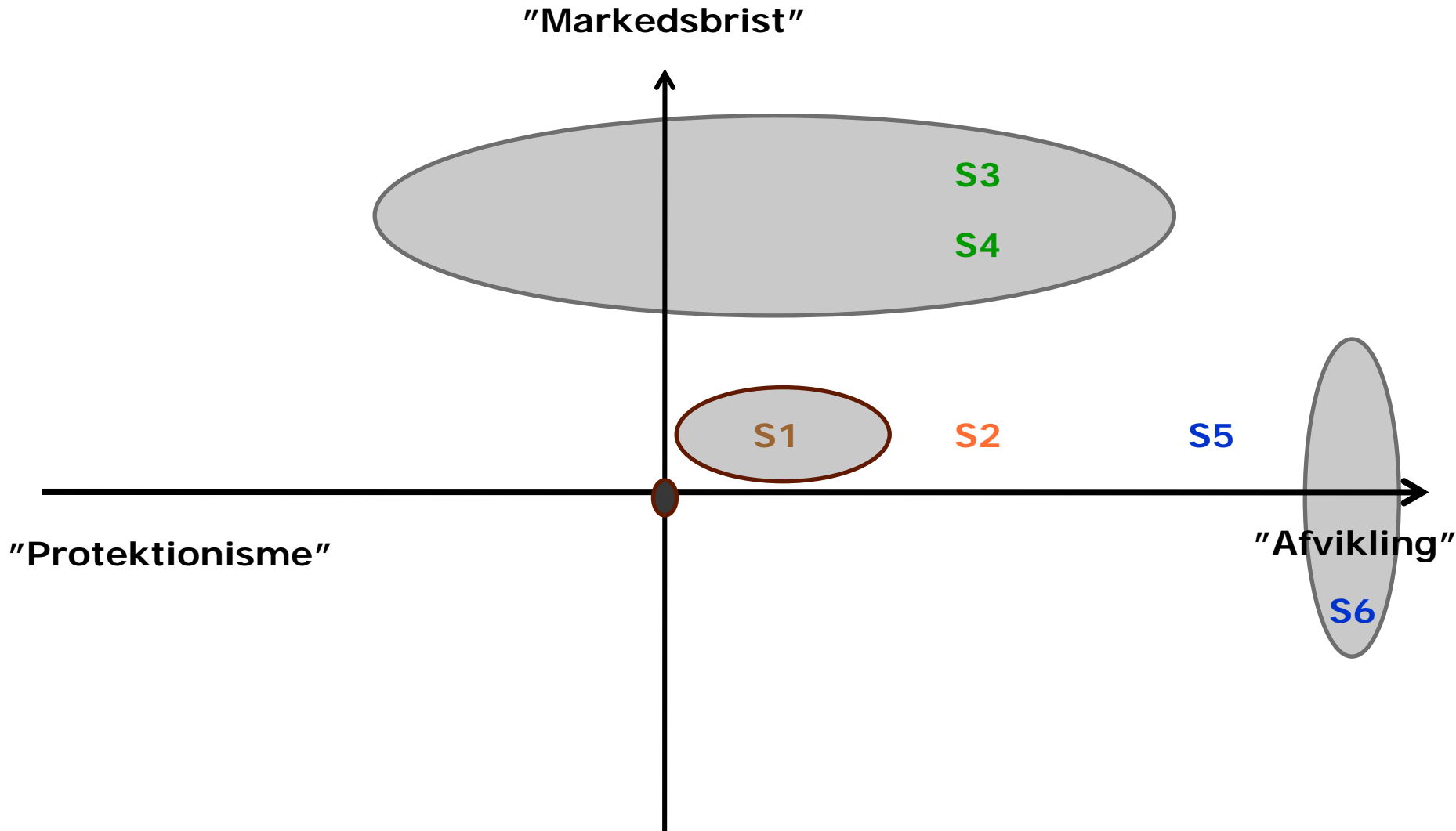
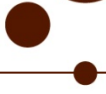
- Fuld liberalisering af landbrugsmarkedene
 - Afvikling af al landbrugsstøtte i regi af søjle 1
 - Told og toldkontingenter afvikles i løbet af 3-5 år (2014-2019)
 - Eksportstøtte afvikles senest i 2013
 - Braklægningskrav og mælke-, sukker- og kartoffelkvoter bortfalder
 - Enkeltbetalingerne udfases over en 7-10-årig periode (2013-2020)
 - Landdistriktsprogrammet styrkes i begrænset omfang
 - Forøgelse af gradueringen fra 5 til 10%
 - De frigjorte midler tilbageføres til medlemslandene

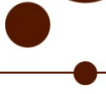

Scenario 6: "Fuld afvikling af søjle 1 og 2"

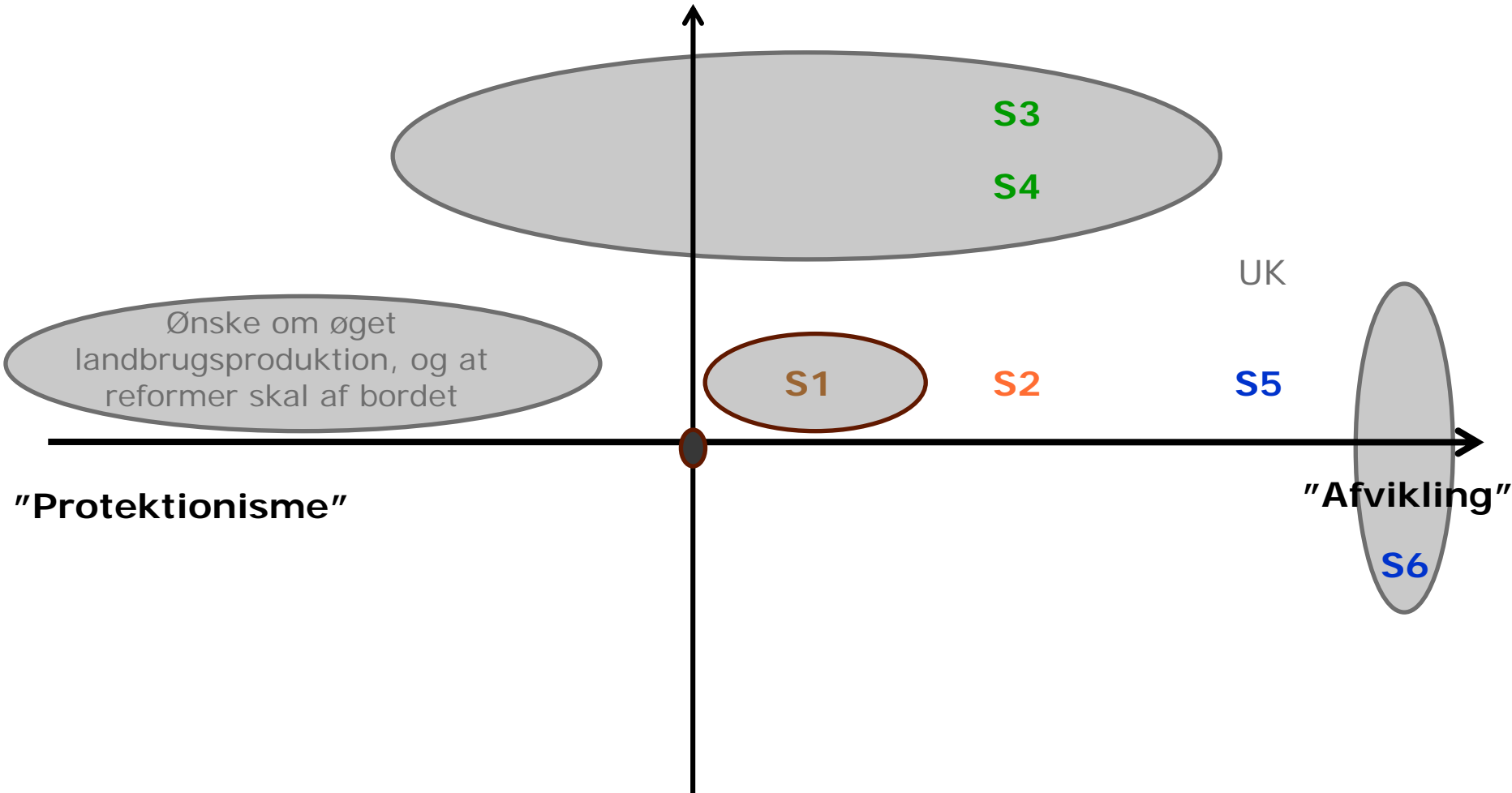
- Fuld liberalisering af landbrugsmarkedene
 - Afvikling af al landbrugsstøtte i regi af søjle 1
 - Told og toldkontingenter afvikles i løbet af 3-5 år (2014-2019),
 - Eksportstøtte afvikles senest i 2013,
 - Braklægningskrav og mælke-, sukker- og kartoffelkvoter bortfalder
 - Enkeltbetalingerne udfases over en 7-10-årig periode (2013-2020)
 - Afvikling af al landdistriktsstøtte i regi af søjle 2
- De frigjorte midler tilbageføres til medlemslandene

"Markedsbrist"

Skøn for reformkonsekvenser, højprisniveau, Danmark, %

	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3	Scenario 4	Scenario 5 / 6
Landbrugsproduktion					
... planteproduktion	1 - 2	1 - 2	1 - 2	1 - 2	1 - 2
... svineproduktion	0	0	0	0	1 - 5
... mælkeproduktion	3 - 5	5 - 10	5 - 10	5 - 10	5 - 10
... oksekødsproduktion	-50	-50	-60	-60	-65
Indkomst fra produktion	0	0	0 → -1	0 → -1	-1
Indtjening efter f. poster	0 < -2	-30 → -40	-20 → -40	-30 → -50	-35 → -55
Jordrente	< -5	-15 → -20	-15 → -20	-20 → -25	-25 → -30

Den største udfordring ved afvikling er...

- At landbrugsstøtten er kapitaliseret i ejendomspriserne
- At en hurtig afvikling af støtten derfor vil få mærkbare negative konsekvenser for indtjening og solvens i dansk og europæisk landbrug

Men hvis...

- ... afviklingen sker over en længere årrække og
- verdensmarkedspriser forbliver på et relativt højt niveau...

... vurderes afviklingen at kunne ske uden dramatiske negative konsekvenser for produktion og indtjening i landbruget

Anbefaling 1: Få et klart mål for forhandlingerne

- En *gradvis tilpasningsstrategi*, hvor det er mere afgørende at få de langsigtede mål og principperne for afvikling og omlægning på plads end at opnå hurtige resultater
- En *tidlig og troværdig annoncering* af, at den direkte støtte vil blive mærkbart reduceret eller helt afviklet over en lidt længere årrække
- En *afvikling* af de resterende koblede tilskud og kvantitative restriktioner inden for den nuværende budgetperiode
- En *hurtig gennemførelse af de øvrige reduktioner, effektiviseringer og harmoniseringer* af landbrugsordningerne

Anbefaling 2: Hold fast i principperne

- Anvend kun tilskud i forbindelse med *korrektion for (vigtige) markedsbrist*
- Sørg for, at tilskuddets størrelse svarer til *den samfundsøkonomiske værdi*
- Nå de miljø- og naturmæssige forbedringer ved de *lavest mulige samfundsøkonomiske omkostninger*
 - Transaktions-, administrations- og meromkostninger ved produktionen af dem
- Sørg for, at eventuelle midlertidige tilskud motiveret i hensynet til landbrugets indtjening er *fuldt afkoblet* fra produktionsbeslutningen

Anbefaling 2: Hold fast i principperne

- Brug **subsidiaritetsprincippet** i design og finansiering af EU-politikken
 - Det vil sige EU-regulering skal vedrøre fælles ordninger og markedsbrist, der har tværnationale spillovers, der kræver fælles initiativer og koordination
- Vælg **generelle erhvervspolitiske tiltag** frem for sektorspecifikke tiltag, med mindre der er særlige forhold, som taler for det modsatte
- Styrk de **fælles konkurrenceregler** og sørg for, at overvågning og håndhævelse sker centralt på EU-niveau
- Håndter brede sociale målsætninger, som for eksempel lighed, med **generelle politikker** og ikke sektorspecifikke tiltag

Fødevarerøkonomisk Institut

www.foi.dk